

HEMELBOOM *AILANTHUS ALTISSIMA*

In de Gedragscode voor invasieve planten werd een consensuslijst opgemaakt met alle plantensoorten waarvan de sector, na consultatie, bereid is de verkoop en aanplant stop te zetten. In deze lijst zijn 28 soorten (alsook hun cultivars en variëteiten) opgenomen, die onder de vorm van informatiefiches zullen toegelicht worden. Vandaag wordt de hemelboom of *Ailanthus altissima* onder de loep genomen.

.....
Leen Heemers

Karakteristieken

Beschrijving

De hemelboom werd omstreeks 1751 vanuit China ingevoerd. Deze bladverliezende boom kan een hoogte van 25 à 30 meter bereiken en heeft een rechte stam met een grijze, gladde schors. Samengestelde bladeren bestaan uit 6 à 12 paren deelblaadjes. Bloempluimen met geel-witte bloempjes. De zaden zitten in roodachtige, gevleugelde vruchten.

Verspreiding

Sterke verspreidingscapaciteit: één boom produceert tussen 14.000 en 325.000 zaden. De zaden worden door de wind verspreid, soms over lange afstanden via auto- en waterwegen. Studies tonen aan dat in stedelijk gebied de zaden via autowegen tot over een maximale afstand van 456 meter kunnen meegevoerd worden. Vegetatieve vermenigvuldiging door de vorming van uitlopers vanuit de wortels. De hemelboom schiet gemakkelijk terug na omhakken.

Toepassing

Sierboom die vaak in steden wordt gebruikt of langs autowegen om taluds te verstevigen. Wordt sterk geapprecieerd voor zijn licht gebladerte, snelle groei en tolerantie voor luchtverontreiniging in stedelijke milieus. *Ailanthus altissima* heeft 5 cultivars. Werd voor het eerst ingevoerd in Europa (in Frankrijk of het Verenigd Koninkrijk) via zaden die verscheept werden door de jezuïet Pierre d'Incarville. De soort werd oorspronkelijk gezaaid in Franse en Engelse tuinen en vond zo zijn ingang als cultuurplant in heel Europa.

Impact op natuurlijke milieus

Hemelboom koloniseert droge en rotsachtige milieus met een grote ecologische waarde zoals bossen op kalkrijke bodems, droge en/of kalkgraslanden maar ook ravijn- en alluviale bossen. Heeft vooral een voorkeur voor verstoort-

de milieus (braakliggende terreinen, langs spoorwegen, taluds,...).

Hemelboom is een snelgroeiende pioniersoort (4 meter per jaar). Verdraagt zeer goed droogte en vervuiling. Onder gunstige omstandigheden is het een zeer concurrerende boom die zich ontwikkelt ten koste van de andere soorten. Kan door de vorming van uitlopers zeer snel ruimte innemen en vormt zo populaties die zichzelf in stand houden. Hemelboom stelt zelfs toxische bestanddelen vrij in de bodem die de groei van andere planten inhibeert. De gevolgen zijn voornamelijk beperkt tot de bovengenoemde natuurlijke milieus. Door zijn sterke capaciteiten voor vegetatieve vermenigvuldiging is de hemelboom zeer moeilijk te beheeren.

Deze soort wordt in de meeste Europese landen als invasief beschouwd (België, Frankrijk, Italië, Spanje, Duitsland, Verenigd Koninkrijk). Is vooral invasief in het Middellandse Zeegebied. Werd in België voor het eerst in het wild aangetroffen in 1952. Gevoelige habitats zijn vooral gesitueerd in Fagne-Famenne (meer specifiek in Calestienne, la 'Petite Provence' belge) en Lorraine en langs de Belgische kust.

Aanbevelingen

Niet telen of aanplanten. Deze soort is opgenomen in de consensuslijst van de Gedragscode.

De coördinator van het AlterIAS project is de Universiteit van Luik en de respectievelijke partners zijn het PCS en het CTH (Centre Technique Horticole de Gembloux). AlterIAS wordt gesteund en gefinancierd door het LIFE + programma van de Europese Commissie en de regionale administraties verantwoordelijk voor leefmilieu in België: Service Public de Wallonie, Agentschap voor Natuur en Bos, Bruxelles environnement – Leefmilieu Brussel

▲ Foto 1. Aanplant hemelboom in openbaar groen (M. Halford)

▲ Foto 2. Bladeren en bloemen (L. F. García)

▲ Foto 3. Gekoloniseerde talud nabij huizen in Huy (M. Halford)

▲ Foto 4. Dichte begroeiing op de talud van foto 3 (M. Halford)

▲ Foto 5. Gekoloniseerde rotsen van een steengroeve nabij Namen (M. Filipone)

▲ Foto 6. Gekoloniseerde site in Frankrijk (L. Delafolloye)